

BỘ NÔNG NGHIỆP
VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
CỤC THỦ Y

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 195/TY-TS

Hà Nội, ngày 13 tháng 02 năm 2017

V/v tăng cường công tác phòng
chống dịch bệnh trên ngao

CƠ QUAN THỦ Y VÙNG V

CÔNG VĂN ĐẾN

Số: 153

Ngày: 13/02/2017

Kính gửi: Chi cục Thú y/Chăn nuôi và Thú y, Chi cục Thủy sản/Nuôi trồng thủy sản các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương ven biển.

13/02/2017
- phụ đề theo
danh
- phụ đề
kèm + các giấy
cải chi cục ty
wy
Ước

Từ cuối năm 2016 đến nay, tình trạng ngao (nghêu) chết trên diện rộng đã xuất hiện tại một số địa phương như sau: Tỉnh Ninh Bình có khoảng 1.100 ha nuôi ngao chết rải rác tại huyện Kim Sơn; Tỉnh Thanh Hóa có 560 ha nuôi tại huyện Hậu Lộc, Hoằng Hóa và Nga Sơn bị chết với tỷ lệ thiệt hại từ 20-90%; Tỉnh Nghệ An có 15 ha ngao chết tại thị xã Hoàng Mai với tỷ lệ thiệt hại 30-70%.

Cục Thú y đã phối hợp với các địa phương thu mẫu xét nghiệm, kết quả không phát hiện tác nhân gây bệnh nguy hiểm (*Perkinsus*). Tuy nhiên một số chỉ tiêu môi trường vượt ngưỡng giới hạn của Quy chuẩn Kỹ thuật Quốc gia: QCVN 10-MT: 2015/BTNMT, QCVN 08-MT: 2015/BTNMT, QCVN 02-MT: 2014/BTNMT như: BOD₅, COD và Amoni vượt ngưỡng cho phép từ 1,2 đến 17 lần. Do vậy, nguyên nhân chính được xác định cho đến thời điểm hiện tại là do môi trường.

Khi điều kiện môi trường bất lợi làm ngao giảm sức đề kháng và tạo điều kiện thuận lợi cho các vi sinh vật phát triển và gây bệnh. Vì vậy, để chủ động phòng chống dịch bệnh trên ngao nuôi trong thời gian tiếp theo, giảm thiệt hại cho người nuôi, Cục Thú y đề nghị các cơ quan chuyên ngành theo chức năng, nhiệm vụ được phân công: Tăng cường công tác phòng chống dịch bệnh theo quy định tại Thông tư 04/2016/TT-BNNPTNT ngày 10/5/2016 của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn quy định về phòng, chống dịch bệnh động vật thủy sản; tuyên truyền, hướng dẫn người nuôi các biện pháp phòng, quản lý vùng nuôi và một số biện pháp xử lý khi ngao nuôi bị chết như Phụ lục gửi kèm./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Cục trưởng (để b/c);
- Sở NN&PTNT các tỉnh ven biển.
- Cơ quan thú y vùng: I, II, III, IV, VI, VII;
- Lưu: VT, TS.

**KT. CỤC TRƯỞNG
PHÓ CỤC TRƯỞNG**

Dương Tiên Thế

Phụ lục

Hướng dẫn một số biện pháp phòng, chống dịch bệnh trên ngao (nghêu)

(Ban hành kèm theo Công văn số 195/TY-TS ngày 13/02/2017 của Cục Thú y)

I. Các biện pháp phòng bệnh

- Chọn giống: Có nguồn gốc rõ ràng, khỏe mạnh, chọn cỡ giống lớn và có kết quả xét nghiệm âm tính với *Perkinsus*.

- Mật độ thả nuôi và quy trình chăm sóc nuôi dưỡng: Theo hướng dẫn của cơ quan quản lý nuôi trồng thủy sản (lưu ý nên thả mật độ thưa).

- Vệ sinh bãi ngao hàng ngày: Thu gom rác, xác ngao chết trên bãi ngao đưa lên bờ ở nơi quy định tránh gây ô nhiễm bãi ngao.

- San thưa ngao: Định kỳ kiểm tra kích cỡ ngao và mật độ ngao để tiến hành san thưa, giảm cạnh tranh thức ăn, tạo điều kiện cho ngao phát triển tốt.

- Định kỳ 1-2 tháng/lần hoặc khi có hiện tượng ngao chết bất thường, thu mẫu xét nghiệm ký sinh trùng *perkinsus* tại các vùng nuôi để đánh giá mức độ nhiễm và có biện pháp xử lý kịp thời.

Trường hợp địa phương không xét nghiệm được, có thể thu mẫu (ngao, nước, bùn) và gửi mẫu đến phòng thử nghiệm được chỉ định để xét nghiệm.

II. Quản lý vùng nuôi ngao

- Quy hoạch vùng nuôi: Thống kê diện tích nuôi trong quy hoạch, ngoài quy hoạch; Tổng diện tích thả nuôi hiện tại theo từng huyện cụ thể. Nguồn giống và chất lượng con giống: Tỷ lệ giống sản xuất tại tỉnh, nhập tỉnh, giống ngao thả nuôi.

- Quản lý thả nuôi trong vùng quy hoạch nơi có đủ điều kiện tốt cho ngao/nghêu sinh trưởng. Không nuôi ở những nơi nước nông có thời gian phơi bãi dài từ 3-4 giờ trở lên sẽ làm cho ngao/nghêu bị chết do nắng nóng mùa hè hoặc lạnh mùa đông. Không nuôi ở những nơi quá gần cửa sông do môi trường thường bị thay đổi đột ngột trong mùa mưa hoặc nguồn nước ô nhiễm từ sông đổ ra.

- Tuyên truyền, phổ biến mùa vụ thả nuôi, mật độ thả nuôi trung bình theo từng vùng nuôi.

- Tổng hợp và hướng dẫn kỹ thuật nuôi ngao phù hợp tập quán, kỹ thuật thả nuôi của người dân và đảm bảo an toàn dịch bệnh.

- Thực hiện kế hoạch quan trắc môi trường:

+ Định kỳ 1 lần/tháng: kiểm tra một số chỉ tiêu như độ mặn, pH, NH₃, H₂S, BOD₅, COD, DO, tảo độc hoặc kim loại nặng để đánh giá sự biến động các chỉ tiêu môi trường.

+ Khi có sự biến động về thời tiết như nắng nóng kéo dài, nước biển đổi màu bất thường, mùi bất thường, thủy triều đỏ ... hoặc có hiện tượng ngao chết bất thường tiến hành quan trắc (nước và bùn), thông báo các biến động, cần thiết có thể hướng dẫn phun nước lên mặt bãi để giữ ổn định môi trường.

+ củng cố, nâng cấp Phòng thử nghiệm để chủ động đo, kiểm các chỉ tiêu môi trường.

III. Các biện pháp xử lý khi ngao bị chết nhiều trong khu vực nuôi

Các đơn vị thực hiện theo quy định tại Thông tư số 04/2016/TT-BNNPTNT và thực hiện một số nội dung sau:

1. Điều tra tình hình ngao chết

- Diễn biến hoạt động nuôi ngao từ 2-3 năm trở lại đây: Thời gian ngao chết thường tập trung vào các tháng trong năm, nguyên nhân.

- Diễn biến ngao chết hiện tại: Thời điểm xuất hiện hiện tượng ngao chết, mức độ thiệt hại, tỷ lệ ngao chết trung bình.

- Triệu chứng của ngao từ khi yếu đến khi chết.

- Đặc điểm thời tiết khí hậu xung quanh thời điểm ngao chết.

- Sự biến động các chỉ tiêu môi trường xung quanh thời điểm ngao chết.

- Các công tác phòng chống đã được người dân và chính quyền địa phương thực hiện: Thống kê thiệt hại, cải tạo môi trường ..., các văn bản chỉ đạo.

2. Thu mẫu ngao và môi trường xác định nguyên nhân

- Loại mẫu cần thu: Mẫu ngao, mẫu nước, mẫu bùn. Trường hợp các loài thủy sản khác cũng chết thì thu thêm các mẫu thủy sản đó nhưng phải còn sống.

- Thời điểm lấy mẫu: Ngay khi có hiện tượng ngao chết bất thường.

- Vị trí lấy mẫu: Khu vực có nuôi ngao bị chết bất thường, thu tại nhiều vị trí và được ghi thông tin về mẫu đầy đủ, chính xác.

- Số lượng ngao cần thu/mẫu: 10-20 con/mẫu.

- Số lượng nước, bùn cần thu/mẫu: 500ml/mẫu.

- Mẫu được bảo quản trong thùng lạnh: 2-8°C và vận chuyển đến phòng thử nghiệm trong vòng 24 giờ kèm theo phiếu đề nghị chỉ tiêu xét nghiệm.

Ngoài ra, đơn vị có thể lên hệ trực tiếp phòng thử nghiệm để được hướng dẫn cụ thể đảm bảo mẫu thu đạt chất lượng để xét nghiệm bệnh.

3.Các biện pháp xử lý vùng có ngao chết

Tùy theo tình hình thực tế, địa phương tiến hành thực hiện một số nội dung sau:

- Tiến hành thu hoạch đối với ngao đạt kích cỡ thương phẩm.
- San thưa ngao kích cỡ nhỏ hoặc di chuyển sang khu vực khác ít bị ảnh hưởng của các yếu tố nguy cơ.
- Vệ sinh bãi ngao: Thu gom xác ngao chết đưa ra khỏi khu vực nuôi ngay sau khi phát hiện ngao chết càng nhanh càng tốt nhằm hạn chế việc ô nhiễm môi trường làm tình hình ngao chết trầm trọng hơn.
- Tạm dừng thả nuôi mới cho đến khi xử lý xong nguyên nhân gây chết ngao và các chỉ tiêu môi trường trở lại ngưỡng cho phép.

4.Các công tác khác

- Cử cán bộ giám sát vùng nuôi để kịp thời cập nhật thông tin, báo cáo và đưa ra các biện pháp ứng phó kịp thời.
- Tiến hành thống kê thiệt hại, đề xuất các biện pháp xử lý và hỗ trợ người nuôi theo quy định.
- Thực hiện việc báo cáo theo quy định tại Điều 5 Thông tư số 04/2016/TT-BNNPTNT.
- Tiến hành thông báo cho các vùng xung quanh để có biện pháp phòng chống kịp thời./.